

FENT CARREERANY

MARIA DE LA SALUT

Número 175

Any XV

MARÇ, 2001

GRUP DE PODADORS, AMB EL SEU MESTRE, LLORENÇ PAYERAS

VIATGE A BARCELONA: PARC GÜELL

MOLTS DE COLORS A LA RUA ESCOLAR

Sumari

Editorial i sumari	2
Assemblea General de l'Associació	3
El genoma humà i el dels ratolins	4
El procés de comunicació	5
Dos llibres recomanables	5
Tres somnis del nou mil·lenni	6
Rebutis de l'any 2001	6
Entrevista amb Miquel Capellà, president de Sa Nostra	7
Sa Xerradeta a Ses Tarragonas amb... Llorenç Payeras	8
Bullit de Notícies	12
Demografia. Telèfons d'interès	14
El temps.	15
Racó de cuina: dues receptes de Corema	15
Biblioteca Municipal	16
Recollida selectiva a Mallorca	17
Viatge de l'escola a Barcelona, Núria i Catalunya Nord.	18
Imatges de la Rua Escolar	20
En Biel Mas Oliver primer al campionat de Balears de motociclisme aleví	21
Benjamins futbol 7	22
Escacs: La llegenda d'un segle	23

FOTOGRAFIES:

Magí Ferriol Bauzà
Calina Garriga Mata
Miquel Morey Mas
Antoni Mestre Mayol
Francesca Mas
Jeroni Bergas Ferriol

EDITORIAL

Aquest passat mes de març unes declaracions d'Heribert Barrera, el veterà polític d'Esquerra Republicana, han mogut un considerable enrenou en els mass media espanyols i catalans. Les opinions del polític català, absolutament senils, extemporànies i fora de to, al costat d'unes altres de Marta Ferrusola, igualment deplorables, han estat l'excusa perfecta perquè els creadors d'opinió de la caverna mediàtica espanyola fessin la seva aparició amb el seu acostumat acarnissament sobre el nacionalisme català.

Algunes de les opinions d'aquests ideòlegs espanyolistes, des del PP a IU, passant pel PSOE, no tenien res a envejar a les manifestacions dels dos personatges anteriorment citats.

Que des del nacionalisme català, els partits d'esquerra només es limitin a denunciar les declaracions, però sense examinar a fons el que les motiva, no és lògic i és més que preocupant. S'han limitat a fer de ressò de les opinions dels partits espanyols, sense atrevir a denunciar la manca de poder polític propi que permetés una política d'integració efectiva i eficaç, que amb totes les característiques pròpies dels nous nadius garantides, poguessin assegurar la pervivència de la identitat pròpia del territori. Els catalanoparlants, la cultura catalana, és una cultura fràgil, petita, perquè els seus habitants no disposen dels mecanismes de poder que permetin una defensa dels seus trets d'identitat amb totes les garanties exigides. És per això que qualsevol moviment migratori mínimament significatiu sigui vist com un perill més que pugui destorbar encara més la difícil i lenta recuperació de les arrels pròpies. Però aquesta mateixa visió és extrapolable a qualsevol altra societat en les mateixes circumstàncies. I sinó, d'on surten els fets d'El Ejido, o d'altres poblacions espanyoles que han viscut situacions semblants. No és fent maniquees declaracions com se resoldrà el problema, sinó amb polítiques d'integració que permetin que els nous nadius s'igualin en drets però també en deures respecte de la terra que els aculli. Però no ens enganyem, la capacitat de maniobra de què disposam és ben petita, mentre aquesta política vengui definida de fora i sense cap possibilitat d'intervenció efectiva.

HAN PARTICIPAT EN AQUEST NÚMERO:

EQUIP DE REDACCIÓ:

Magí Ferriol Bauzà
Joan Gelabert Mas
Joan Gual Bergas
Miquel Morey Mas
Onofre Sureda Ribas

Antoni Gelabert Mas, Lluc Matas, Antoni Mestre Mayol, Antoni Fiol Morey, Miquel Rosselló i Quetglas, Francesca Mas i Jeroni Bergas Ferriol

EDITA: Associació Cultural FENT CARRERANY
c/e: fentcarrerany@premsaforana.com
web: www.premsaforana.com/fentcarrerany
Sant Miquel, 11 07519- Maria de la Salut

IMPRIMEIX: Gràfiques SIBA
Santa Margalida

Nº DEPÒSIT LEGAL: PM-457/1986

La redacció de Fent Carrerany
no es fa responsable de les
opinions dels qui hi escriuen

ASSEMBLEA GENERAL DE L'ASSOCIACIÓ

ASSEMBLEA GENERAL ORDINÀRIA

Tal i com deia la convocatòria feta en el passat número de la revista, el passat dissabte dia 3 de febrer celebrarem a l'Escola de Dalt l'Assemblea General Ordinària. La convocatòria tenia 7 punts a l'ordre del dia, entre els quals la renovació de l'actual Junta Directiva.

Després de llegir l'acta de l'assemblea anterior i de ser aprovada per unanimitat es va fer un repàs a les activitats dutes a terme al llarg de l'any 2000.

L'altre punt feia referència als moviments de tresoreria de l'any 2000. Les entrades comptabilitzades suposaren un total d'1.692.957 ptes, provinents de les quotes de la revista, de les subvencions i de la loteria de Nadal, mentre que les sortides suposaren un total d'1.650.017 ptes, desglossades en pagaments per imprimir la revista, per pagar la loteria i per pagar l'actualització de l'equip informàtic, sobretot.

A continuació es procedí a elegir la Junta Directiva per als propers anys. Després de manifestar el seu interès per seguir al front de l'associació, Miquel Morey fou reelegit president amb els vots de tots els assistents. La Junta Directiva quedà igual amb l'entrada de Rafela Ribas com a vocal.

Amb la nova Junta elegida es procedí a parlar de

les activitats previstes per a l'any 2001 i els comptes corresponents. Així es preveuen unes entrades de 2.143.800 ptes, amb un substancial augment en el capítol de les subvencions gràcies a l'aportació de la Direcció General de Política Lingüística a les revistes que publiquen en català i al cobrament de la participació de les subvencions de l'Associació de Premsa Forana. Respecte de les sortides es preveu un augment del cost de la impressió de la revista, així com es preveu un augment per a la repartidora de la revista i una altra inversió en l'actualització del material informàtic.

En el darrer punt de l'ordre del dia el secretari demanà l'adhesió de l'Associació al manifest de la Lletra de Convit 2001 promoguda per la Universitat de les Illes Balears i on es demana una defensa més coherent i clara de la llengua catalana com a llengua pròpia de les Illes, cosa que fou acceptada per unanimitat.

Després de l'assemblea tots els assistents feren cap a un restaurant on acabaren la nit amb la panxa ben associada.

El secretari de l'associació
Joan Gelabert i Mas

El Genoma Humà i el dels ratolins

Mentre sopava d'una llesca de pa amb tomàtiga i botifarró torrat, unes olives trencades i un bon vi negre, tenia davant meu la televisió que anava donant les notícies del vespre. Entre notícia i notícia, la major part d'elles dolentes, de sobte una em va cridar l'atenció: acabaven de publi-

car la seqüència sencera del Genoma Humà, notícia per altra banda no per esperada menys important; però el que més impacte em féu va esser quan varen dir que també havien publicat la seqüència sencera del genoma del ratolí i que les diferències entre els dos genomes eren més poques de les que un s'esperava.

Això per a mi fou una clatellada; a partir d'aquí vaig començar a divagar per distints moments en què l'Home ha sofert una clatellada al seu orgull.

Tot va començar quan el pobre Galileu Galilei fou enviat a la foguera perquè s'atreuís a dir que la Terra, l'Home en definitiva, no era el centre de l'Univers i que era el Sol el centre del nostre sistema al voltant del qual girava la Terra.

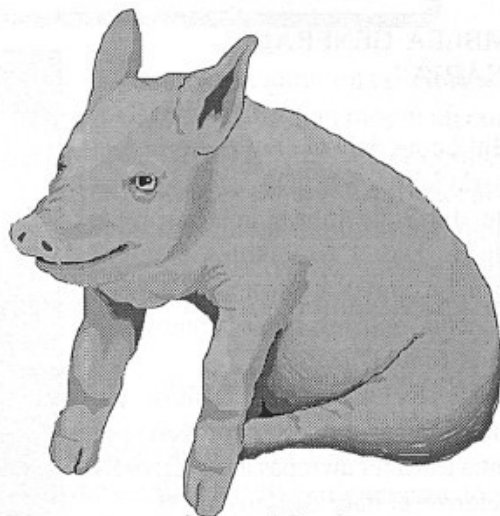
Al cap d'uns segles fou Charles Darwin qui després de fer unes quantes navegacions de llarga durada per mars del Sud, encara no s'havia inventat la Copa Amèrica, qui en tornar a Londres ens va pegar una altra clatellada a l'orgull en afirmar que l'Home venia genèticament d'un tronc comú amb el ximpanzé havent-se separat feia pocs temps, en un sentit evolutiu, el que quedà exposat a la famosa teoria, actualment demostrada: l'Evolució de les Espècies.

Jo entenc que aquesta teoria fóra molt terrible al seu temps, però si ara ho miram bé, en el fons era d'esperar que es demostràs aquesta evidència.

Moltes vegades hem dit d'un infant: quina monada de nin, si és molt eixerit, o bé si no és afavorit li deim que té cara de monea. Està clar que el saber popular ja havia constatat aquesta evidència que ara és demostrable científicament.

I ara per acabar d'arrodonir-ho ens diuen que entre el ratolí i l'Home, el genoma d'ambdós està separat per poques diferències. No em direu que no torna esser una altra clatellada al nostre orgull de persones.

Però si ho tornam mirar amb bons ulls, el saber popular ja se'ns havia avançat. Quantes vegades hem dit que fulano o fulaneta tenen cara de rata, quantes vegades l'enamorada

li diu al seu amant: ratolí meu; i fins i tot quantes vegades hem dit que una persona amb el nas petit, li deim que el té de rata, ja ho diu la cançó:

Ton pare no té nas,
Ta mare és xata,
I el teu germà petit,
El té de rata.

I si seguim per aquest camí dels descobriments científics, segur que farem bones les paraules de Sant Francesc d'Assís que a tots els animals els tractava de germans. Vés a saber si ell ja ho sabia per revelació divina!

I entre el porc i l'Home no seria gens d'estranyar que també hi haguera parentiu genètic: per aquesta nova clatellada cal estar preparats. Quantes vegades hem sentit dir d'una persona que li han dit el nom del porc, o que aquell conegut o coneguda ha fet una porcada.

I aquí és on jo vull anar a parar. Aquest parentiu, si es demostra científicament, voldria que fóra una equivocació de la ciència perquè si no és així, ja mai més podré mirar les sobrassades penjades damunt la sala amb delit, per sempre més tendré la impressió que hi tenc penjat a trossets un fill de cosí, o tampoc podré xupar el ossos amb el bullit de porc, ja que em semblarà que estic xupant els ossos d'un parent.

Per tant, si això es confirma, imaginau el gran rebombori de totes les agències internacionals de notícies: "a la paradisiàca illa de Mallorca, als pobles d'interior, s'hi celebren ritus d'antropofàgia". S'haurà acabat per sempre més amb les festives i estimades matances.

Antoni Gelabert Mas
Barcelona, febrer del 2001

El procés de comunicació (Una visió personal):

A Pep MORAGUES

De la realitat, o de les "coses" de la realitat feim conceptes, que són sempre subjectius, i aquests conceptes ens ajuden a comunicar-nos a través de paraules, que és la forma d'actualitzar-los en la comunicació.

Tots els objectes de la realitat, tots els conceptes i totes les paraules formen la llengua, que sempre es mou a un nivell potencial o abstracte, i que pertany a una comunitat de parlants; en canvi la parla està formada pels conceptes individuals i subjectius que té l'individu sobre les realitats objectives, i per les paraules que té per designar-los.

Entre el concepte i la paraula hi ha una interrelació, però convé sempre operar del concepte a la paraula, i no a la inversa. Si tenim el concepte "casa" in mente i deim "c-a-s-a", el que feim és comunicar; en canvi, si aquest concepte hi és i no deim res, sols tenim una idea inactualitzada.

Del fet i de l'esforç de tenir molts de conceptes i poques paraules sorgeix el resultat de l'elaboració de la poesia. Per exemple, una persona muda sols podrà actualitzar la comunicació amb gestos o escrivint: el seu accés a la comunicació anirà del concepte al gest o a la paraula escrita segons un cas o un altre. Però, en canvi,

l'acte de lectura serà el procés a la inversa: el pensament es reactivarà des de la paraula primer fins a arribar al concepte. Per això és molt distint "xerrar" que "llegir".

Hi ha en els noms el problema interessantíssim de les paraules abstractes i de les concretes. Les abstractes, com "cosa", són molt distintes de les concretes com "arbre": passa que una s'ha d'intuir i l'altre té un referent real del qual cada un pot fer un concepte subjectiu.

I és que el pensament és com un arxiu, denominat memòria, que sap com reactivar els conceptes i les paraules en la comunicació. Però hauria de quedar clar que primer és la realitat, en segon lloc el concepte i finalment la paraula. Operar a la inversa, en la comunicació oral, és un error que lleva molta agilitat a la ment. I és perquè el sorgiment de realitats noves crearà la necessitat ineludible de conceptes subjectius que hauran de ser nominats. No és la paraula que crea la realitat: sols crea conceptes —com he dit abans— en el procés de la lectura.

De totes formes, l'aixocant de l'assumpte és que per definir conceptes són necessàries les paraules. Però és sols per la interrelació que hi ha entre la forma de la paraula i el concepte. Per res més. Cercar-hi més coses és "matxacar-se" el cervell.

La forma d'operar correctament, també ho diuen SAUSSURE i CHOMSKY és anar de la realitat al concepte i del concepte a la paraula: Girar la truita és intentar esmolar un mac viu amb una llima d'ungles.

Lluc MATAS 4.2.01

Dos llibres recomanables

"**Dona desconeguda**", de Lucia Graves. Aquest llibre és una aproximació personal molt encertada i plena d'anècdotes de la vida diària en un poblet de Mallorca durant el franquisme, i a més analitzat per una dona que tenia el privilegi de viure en un ambient familiar connectat a la realitat internacional, tan a nivell intel·lectual com democràtic, i per tant amb possibilitat d'analitzar de manera crítica els missatges que dia a dia ens enviava el règim militar-repressiu.

A la vegada descriu una vida de poble, com la que hem viscut molts dels qui tenim la seva edat, que vàrem tenir el privilegi de viure un ambient de llibertat total i practicant els jocs infantils plens de creativitat.

També s'hi descriu la lluita d'una dona per ser ella mateixa, la seva relació amb l'ambient escolar hostil, amb l'ambient familiar, i també amb les normes socials de l'època.

"**Paseo por Mallorca**", de Gordon West; novament de l'editor Olañeta. Aquest llibre presenta l'interès per conèixer la vida de la Mallorca d'abans del turisme, els anys 20 del segle passat, quan els que la visitaven es trobaven en un paradís de veritat. També s'ha de dir que l'autor, pel fet de ser anglès, algunes coses no les va entendre en absolut i per això fa comentaris una mica fora de lloc o bé que ens fan riure, però això no li resta gens del seu valor testimonial. Es tracta d'un gran observador que anava descrivint amb detall minucios i en clau d'humor britànic, totes les vivències del dia a dia. Per tant quan un s'endinsa en les pàgines del llibre pensa com podria haver evolucionat el nostre país si s'hagueren fet les coses de manera distinta, tot i creant riquesa, s'hauria preservat l'entorn i els ecosistemes, com es pretén actualment amb un polítics feta pensant amb l'home, la terra i el país..

Antoni Gelabert Mas
Barcelona, febrer 2001.

Tres somnis del nou mil·lenni

La primera matinada de gener, vaig sortir al carrer, ben prest, per comprovar si el sol seguia brillant amb la seva habitual bellesa; i si seguia encalentint, un poquet, com sol passar l'hivern. Verificades ambdues coses, mentre gaudia de l'absoluta absència de trànsit -el carrer era tot meu- em vaig topar,

de sobte, amb un amic que havia sortit a fer el mateix que jo. En demanar-li, com havia començat el mil·lenni, me va contestar que molt bé, perquè havia tingut tres somnis preciosos i me'ls va contar.

En el primer va veure tots els nins del món que s'havien ajuntat en assemblea, a una plaça de París. Allà, feren una gran foguera en la qual anaven tirant les joguines bèl·liques que ells portaven. Mentre aquestes cremaven i s'extingien inexorablement, els nens desplegaven una gran pancarta, en què exigien que mai més tornassin a fabricar-se armes, ni de mentida ni de veritat. Els fabricants de joguines, avergonyits, s'ajuntaven també a la plaça i prometien solemnement a tots els nins que mai més tornarien a fabricar canons o pistoles. Només sortirien de casa seva joguines creatives i belles. El sorprenent fou que a la ja gran multitud de la plaça hi varen anar arribant molts d'homes tristos i avergonyits, que no sabien somriure. Eren fabricants d'armes de veritat. Només arribar a la plaça i veure l'alegria dels nins, aprengueren a somriure. Llavors, cantant i ballant redactaren un manifest que després durien a l'O.N.U. en el qual afirmaven que mai més tornarien fabricar armes, sinó que es dedicarien a construir cases, hospitals per a tots els homes del món.

El segon somni és molt curt. Succeí, que me vaig anar a confessar d'un gran pecat que havia comès el dia

de la confessió comunitària. Havia acceptat la prioritat que me va donar el sacerdot de confessar-me abans que a deu dones, que havien arribat abans que mi. I esperant, el confessor me va dir somrient que aquest gran pecat l'havíem comès ambdós per igual. Ell per donar-me la prioritat i jo per acceptar-la (a mi me pareixia que ell era un poc més culpable que jo, però me vaig callar, perquè per això jo som un seglar).

El tercer dels somnis fou que s'havien ajuntat totes les dones importants del món, en una gran plaça de Nova York, en assemblea. Allà hi acudiren executives, doctores, escriptores... Acordaren que ja que elles ja no eren ciutadanes de segona categoria, perquè pertanyien al món desenvolupat, s'esforçarien, d'avui endavant, perquè les dones del tercer món sortissin del silenci dels segles i s'incorporassin a poc a poc a les tasques de responsabilitat i les equiparassin als homes tradicionalment ciutadans de primera categoria. A la vegada, aquestes dones importants de tot el món, donada l'experiència que ja tenien les dones incorporades a les tasques transcendents, reconeixien que en la seva integració, havien tingut errades grosses en els anys passats en esforçar-se, aconseguiren les metes que fins al moment, havien estades majoritàriament masculines. Anaren perdent algunes qualitats típicament femenines. Per tant, es proposaren i així ho feren constar en acta que procurarien recuperar la dolcesa de la dona i desterrar els "tacos" del seu llenguatge i fins i tot que persuadirien l'home perquè les imitès.

Li vaig dir al meu amic que havia tingut uns somnis molt intel·ligents i que sabia donar una de freda i una de calenta. Ens acomiadarem desitjant-nos un bon any. El mateix per tots.

Miquel Rosselló i Quetglas.

INCA, a 2 de febrer de 2001

REBUTS DE L'ANY 2001

A la passada Assemblea de Fent Carrerany s'aprovà no fer cap augment en les quotes de socis i subscriptors per al present any. Així les quotes queden de la següent manera:

Soci:	3.100 pessetes.
Soci familiar:	1.850 pessetes.
Subscriptors:	2.600 pessetes.

El qui teniu domiciliat els vostre pagament haureu notat que durant el mes de febrer se us ha descomptat aquestes quantitats dels vostres comptes o cartilles.

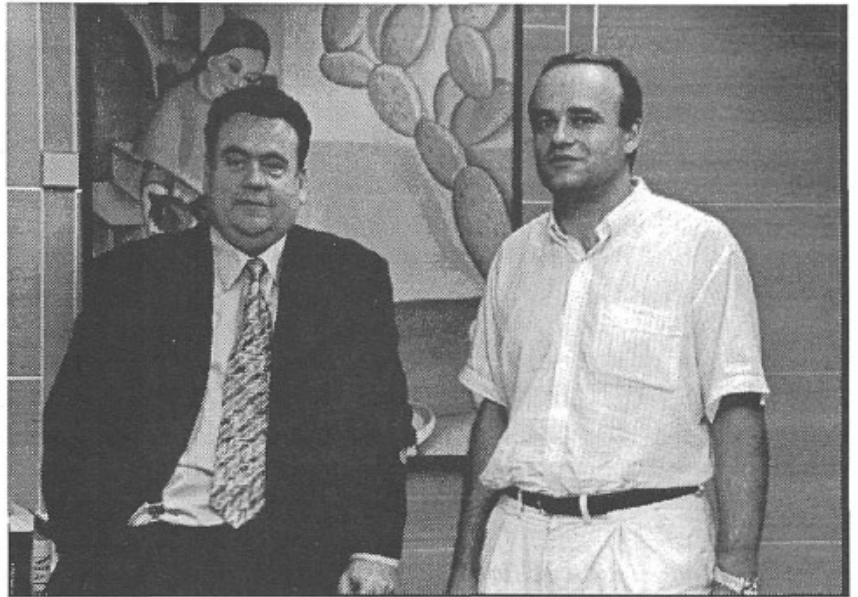
Els qui no el teniu domiciliat, amb aquesta revista se us deixarà el rebut i el podreu abonar a la repartidora o fer l'ingrés corresponent a qualsevol oficina bancària de Maria als següents comtes corrents:

BANCA MARCH	43100115
LA CAIXA	121-26
SA NOSTRA	990.459-15

Que la revista arribi a les vostres mans també depèn de que l'economia funcioni bé. Moltes gràcies

ENTREVISTA AMB MIQUEL CAPELLÀ, PRESIDENT DE SA NOSTRA

Sa Nostra, Caixa de Balears, col·laborà en el passat congrés de premsa forana. El seu president, Miquel Capellà, no hi pogué assistir i ho sentí especialment. Sa Nostra ha col·laborat tradicionalment amb l'Associació i, per això no volíem perdre aquest contacte. La importància d'aquesta entrevista és doble: per un costat, amb la seva inserció a cada una de les nostres revistes asseguram uns vincles més forts i positius i, per l'altre, cream la base per a col·laboracions puntuals. Hem de remarcar, que una col·laboració publicitària no s'ha contemplat mai, ja que Sa Nostra recomana a les seves delegacions locals les insercions publicitàries als mitjans d'allà mateix.

APFM. Com veis, actualment, el moviment de la premsa forana?

M. Capellà. La percepció que en tinc de la premsa forana és que desenvolupa i fa una funció cultural, social i comunicativa que no es pot substituir. Si no existís la premsa forana s'hauria de fer. És una necessitat que l'hauríem de cercar, per la qual cosa s'hauria d'aconseguir una major implicació social dels agents que l'envolten.

APFM. Com es pot mantenir un sector com el nostre?

M. Capellà. La premsa forana, crec, es pot mantenir perquè respon a una necessitat cultural. Aquesta alimenta una part de les arrels històriques del nostre país. El conjunt de la premsa forana ens ajuda a mantenir la nostra identitat, com ho poden fer la gastronomia, el folklore, la Universitat, la gent gran, ... i sobretot, els nostres joves. Es manté perquè hi ha gent ben disposada a sacrificar part del seu temps. Són d'aquestes coses que ajuden a fer el país. Si no fóssim un país no hi hauria premsa forana, hi hauria "noticieros".

APFM. Sa Nostra ha col·laborat moltes vegades amb la nostra entitat. Ho va fer amb motiu del II Congrés. Com podria fructificar aquesta col·laboració d'aquí endavant? Quins eixos de col·laboració es poden crear amb Sa Nostra?

M. Capellà. La col·laboració s'intensifica sempre sobre el mutu coneixement. La premsa forana és una institució de petites empreses, grups diversos o professionals que han sabut donar-li aquest esperit que fa que l'Associació sigui quelcom avui dia, separada de cada un dels mitjans

que la integren. Creim que el millor instrument de col·laboració és aquesta associació. Tenir aquest instrument per mantenir tasques de col·laboració, ja de per sí és positiu, si bé, pens que nosaltres els hauríem de fer arribar més freqüentment les nostres activitats i sobretot, les activitats culturals i socials, i, al mateix temps, les publicacions ens haurien de fer arribar quin són els desitjos i les mancances i quines són aquestes coses en les quals podríem apropar la cultura a la gent dels nostres pobles. Hauria d'esser un vehicle de diàleg i cooperació.

APFM. Que diríeu a les publicacions de Premsa Forana d'ençà del passat congrés?

M. Capellà. Voldria tornar a subratllar, en primer lloc, que totes i cada una de les publicacions compleixen una funció cultural, etnològica i antropològica, però tenen dret a recaptar la col·laboració de les institucions pròximes, de les empreses... Però això requereix un comportament més obert, d'apertura, de participació, d'obrir-se al món de la memòria històrica dels pobles i, també als joves que seran el futur del nostre poble.

Pens que, també, hi hauria d'haver una tasca de cooperació, de tal manera que es pugui compartir informació, activitats, perquè el pitjor que li podria passar a l'Associació seria que se l'atomitzàs. Com a part més substancial, aconsellaria que es donàs la importància que es mereix l'Associació. Aquestes coses sempre sumen, no resten. Finalment, s'hauria d'ajudar i donar suport a les publicacions que impliquen aquests estaments de la societat civil, ja que s'aconsegueix una vertebració del teixit social dels nostres pobles.

Gràcies, president, per aquestes paraules.

Sa Xerradeta a Ses Tarragones amb...

En Llorenç Payeras i Capellà té suficients motius per ser objecte d'aquesta xerradeta, tots ells relacionats amb l'agricultura i la vida pagesa. En Llorenç viu per la pagesia i estima aquesta feina i aquest patrimoni que poc a poc anam perdent, i això li sap greu. Fa molts d'anys, des de ben jove, que començà a trescar per Mallorca per fer una feina que mai li serà prou reconeguda: recuperar les races autòctones mallorquines d'animals. A aquesta tasca hi ha dedicat moltes hores de la seva vida.

Una altra faceta de la seva dedicació és l'ensenyament, ha fet cursos de jardineria, ramaderia, poda i empelt, etc. Ara, per segon any consecutiu, els dissabtes dematí el podeu veure per Maria envoltat de mariers per dins qualque finca que exsecallen o fan empelts.

Llorenç, quina és la teva formació?

Som enginyer tècnic agrícola, de formació i vocació.

D'on va sortir aquesta vocació, tenies antecedents familiars?

No se ben bé quan va començar, però de ben petit sempre m'havia agradat el tema del camp, cultivar plantes i especialment la cria d'animals i a més no és cap tradició familiar, ja que la meua família, tan de branca de pare com de mare, eren industrials i el meu entorn familiar estava relacionat amb les fàbriques.

Actualment la teva professió està relacionada amb la pagesia?

Si, en diferents aspectes com l'ensenyament, investigació, assessoria i a més el temps que me queda faig de pagès. Però la feina de pagès és més per vocació i afició.

No creus que actualment la majoria de petits pagesos ho són per afició?

La pagesia és una manera de viure i hi ha gent que encara que se guanyi la vida amb una feina que no estigui relacionada amb el món pagès, viu la pagesia i se fa una part dels seus aliments, ja sia engreixant un porc, un poc d'aviram, l'hortet i a més conserva un patrimoni rural. No crec que sigui una afició, és una manera integral de viure.

Només fas cursets de poda i empelt?

No, a més de cursets d'exsecallar i empeltar, n'he fets de jardineria, agricultura i pròximament n'he de fer de ramaderia, són sempre temes relacionats amb la pagesia de manteniment més que d'agricultura intensiva.

Quina explicació té que a un poble pagès com Maria, s'hagin de fer cursos per ensenyar a exsecallar o

Llorenç Payeras

En Llorenç amb unes tomàtiques durant una xerrada a Maria l'estiu passat

empeltar, quan sempre això havia estat una feina de transmissió oral i generacional?

Primerament perquè s'ha interromput la tradició oral. Aquest oficis s'ensenyaven de pares a fills, de mestres a mossos i això s'ha perdut. També, durant molts d'anys s'han abandonat els arbres i era un ofici amb poca atracció pel jovent, ja que hi havia poca feina. Ara quan hem volgut recuperar aquest saber, ens hem trobat que els mestres ja no hi són.

Estaries d'acord amb la teoria que amb aquest tipus de feines hem perdut una generació, que va deixar el món pagès atrets per una feina a Ciutat o a un hotel i no han pogut transmetre aquests coneixements als seus fills?

Si, és evident que hi ha un buit generacional i pot estar relacionat amb el que afirmes.

Més d'una vegada s'ha dit que els exsecalladors només tenen feina a temporades i no és una feina de

tot l'any.

La professió d'exsecallador no té un calendari tan curt com sembla, hem de pensar que tot d'una que hem acabat de collir les ametlles, a primers de setembre, ja podem començar a exsecallar ametllers i seguir amb la resta d'arbres, després la vinya i els tarongers i ja hem arribat al mes de juny i pots començar a fer empelts tot el juliol i agost i ja som al setembre que torna a començar la poda d'ametllers. Un professional d'aquest món té feina tot l'any i a més tots tenen la seva terra i els seus arbres que també s'han de cuidar i ho poden fer els dies que no hi ha jornal.

Quin tipus de persona ve als cursets dels dissabtes, que hi cerca?

Els cursets de dissabtes són de 30 hores i tots els que venen tenen un trosset de terra i un parell d'arbres i vénen a veure si poden aprendre per cuidar el seu bocí de terra o per veure si la feina que fan ho fan bé. No tenen cap finalitat de dedicar-si professionalment.

Hi ha cursos per poder dedicar-se professionalment a la feina d'exsecallador?

Sí, hi ha un curs de 400 hores que dura uns 5 mesos i surts preparat per poder dedicar-te professionalment a la feina d'exsecallador, de fet hi ha gent que s'hi dedica a temps parcial dels que feren el curs l'any passat.

Aquest curs és molt complet, fan teoria i pràctica amb un pla d'estudis establert i quan acaben el curs poden anar ben tranquils a exsecallar.

A l'hora d'exsecallar és important el tema de les llunes?

Sí que és important, perquè està comprovat que tots els astres tenen influència amb la biodinàmica de la terra. La lluna influeix molt ja que és l'astre que està més a prop de la terra, però no ens podem fixar només en el minvant

Mirant les evolucions dels alumnes

o creixent, hi ha altres fases llunars que ens influeixen, no només als vegetals, també als animals i a les persones, que són les fases d'allunyament i aproximament de la lluna a la terra i les fases ascendents i descendents, la combinació d'aquestes fases està ben demostrat que influeix damunt les plantes.

Tradicionalment a Mallorca hem donat importància a les fases de la lluna que podem veure: minvant, creixent, ple o lluna nova. En general les fases de lluna nova són potenciadores i les de lluna vella de conservació i en base a aquestes premisses hem anat fent algunes de les feines del camp.

La lluna ha d'ésser una cosa més a tenir en compte a l'hora de fer les feines, però no ens podem fixar únicament amb la lluna i deixar les demés feines de banda. Hem de fer totes les feines que pertoca i si a més ho feim amb bona lluna, molt millor.

En els cursets dels dissabtes només feis pràctica o també dedicau temps per teoria?

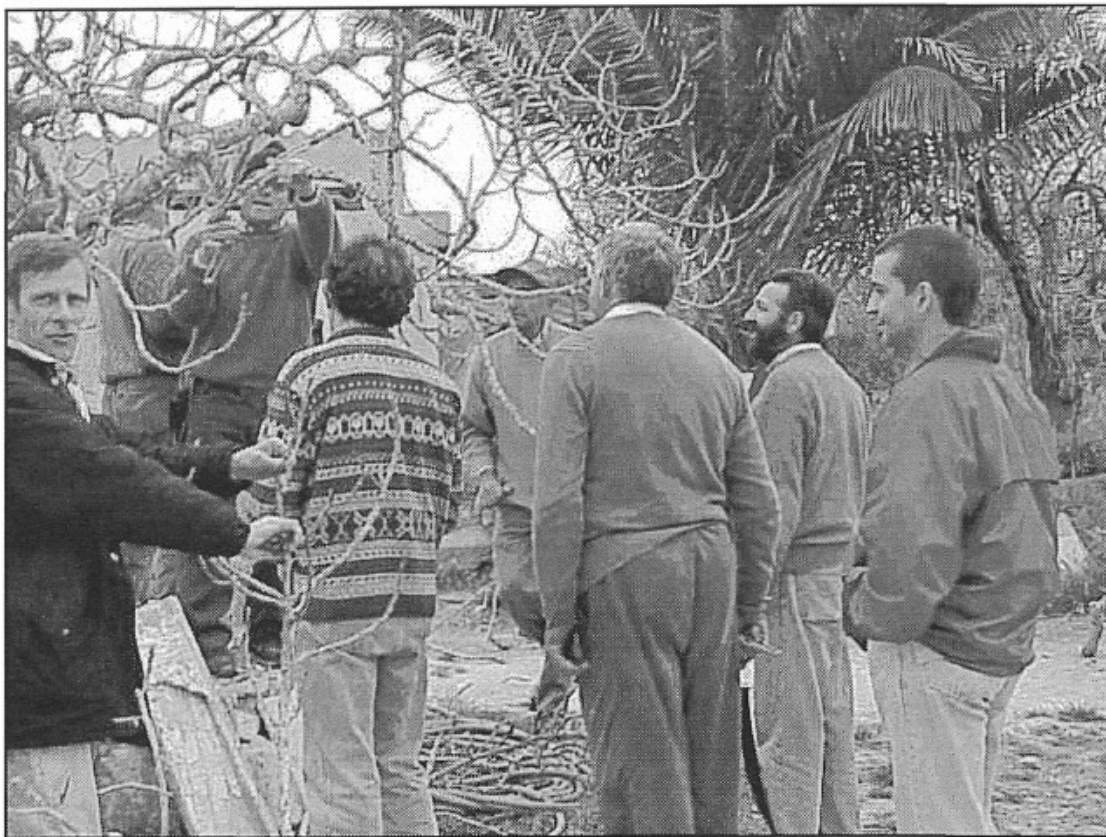
Bàsicament feim pràctica, però si qualche dia plou feim classe teòrica i parlem un poc de les curiositats de cada un, sempre sol sortir el tema dels adobs, classes d'abonament, èpoques de sembra, etc. El tema dels adobs és un dels més complexes, ja que cada planta, cada període vegetatiu, cada terreny, etc. requereix un nutrient específic i moltes vegades els que empen adobs químics tiren el clàssic tres quinzes que duu un poc de tot, però no és específic de res.

Per fer una feina correcta primer hem de mirar les mancances de la planta i després analitzar la terra, quan sabem el que necessita la planta i el que té la terra, només hem d'afegir el que ens fa falta, però això per un pagès és impossible, ja que a Mallorca no hi ha laboratori de terres. El tema dels adobs és molt complexa i solem fer uns abonats intuïtius.

Ens pots donar la teva opinió d'un tema que tothom

Una mostra d'un empelt fet al curset dels dissabtes a Maria

En Llorenç envoltat d'alumnes mentre exsecallen una figuera

en parla actualment, les vaques boges?

Això és el resultat d'anar contra natura, però hem de pensar que tota la societat va contra natura, en tots els aspectes. Ara han sortit les vaques, la febre aftosa dels porcs, després vendrà el problema amb els vegetals i després altres problemes de la societat, ja que hem estat enfocats a produir com a negoci i que tot val per fer negoci.

El tema de les vaques només serà una anècdota a tota la sèrie que sorgiran si seguim per aquest camí. Això ens durà uns problemes que com sempre les hauran de pagar els països pobres. Pensau que ara per produir animals entrarem en competència amb l'alimentació humana perquè fins ara els animals estaven engreixats amb farina d'origen animal, la proteïna per engreixar els animals era d'origen animal, ara haurém de treure aquestes proteïnes de vegetals, sobretot de lleguminoses i per produir aquests aliments haurém de sembrar molta extensió i molts de terrenys que fins ara estaven destinats al consum humà ara se destinara a la producció de lleguminoses per fer pinsos. És a dir que els terrenys que estaven destinats a la producció d'aliments per als humans se reduirà en detriment dels mateixos, els països pobres del tercer món.

Això podrà repercutir en una pujada dels preus dels cereals?

A Mallorca no ens influeix la política mundial, ens influeix la política dels comerciants de Mallorca. Som una illa aïllada i hi ha molt poca gent que comercialitzi amb

això i estam baix la dictadura dels comerciants. Nosaltres no responem a les pujades o baixades del mercat mundial, responem als interessos d'aquests comerciants directament.

Una de les grans passions d'en Llorenç són els animals i dins aquest món ha fet molta de feina per aconseguir recuperar les races autòctones mallorquines, és una feina a la que hi ha dedicat molt d'esforç i molt de temps, mai li podrem agrair prou aquesta tasca, sense

la seva feina i la d'un petit grup d'entusiastes com ell, avui hi hauria algunes races mallorquines que ja no existirien.

Llorenç, com comença aquesta curolla pels animals mallorquins?

A mi m'agraden molt els animals i els mallorquins encara més i quan vaig voler conèixer els animals mallorquins a molts ja no els trobava i això me va motivar a fer feina per evitar que desapareixessin aquestes races. Això me va dur una feinada perquè intentar recollir animals vius i mantenir-los vius és molt difícil i a més fer-los criar.

Heu de pensar que l'any 1979 a Mallorca hi havia

La figuera una vegada acabada la feina

17 eugues i 5 cavalls mallorquins i d'edat avançada i començarem la tasca de conscienciació als propietaris perquè fessin criar aquests animals, fer-los veure la importància que tenien per mantenir la raça, etc. però això no sempre ho aconseguíem. Record que a una finca d'Artà varen enviar la guarda d'eugues a matar davant de nosaltres, no varen servir de res els sermons i les reflexions que els vàrem fer.

Quasi tothom era receptiu a les nostres explicacions i vàrem tenir, i tenim, molta solidaritat amb el projecte, però després a l'hora de tenir un ca, coloms, aviram o un cavall, ningú el cerca de raça mallorquina. Tothom hi està d'acord però quasi ningú s'hi implica.

Actualment podem dir que els animals de races mallorquines estan salvats?

No, ni prop fer-s'hi, en vint anys hem avançat molt però no hem aconseguit arribar a una situació d'estabilitat total.

Estau organitzats els criadors d'animals autòctons?

Sí, l'any 1981 un grup d'entusiastes fundarem el PRAM (Patronat de Races Autòctones de Mallorca) i coordinàvem les accions a dur a terme, el PRAM també tenia alguns animals en situació crítica en propietat. Després els criadors de cada una de les 18 races mallorquines s'establiren en societats de criadors i s'ajuntaren amb els de Menorca i Pitiüses i es va convertir en Patronat de Races Autòctones de les Illes Balears PRAIB.

Hi ha races d'aquests animals que ja estan recuperats?

De les 18 races mallorquines només l'ovella mallorquina és la que està totalment normalitzada i estesa per tota Mallorca, és un animal molt bo, rústic, calenta, té més d'un esplet a l'any i moltes vegades té bessons, no és molt grossa, etc.

El porc negre comença a estar recuperat i la seva sobrassada ja és apreciada a Mallorca i sobretot a fora, però la resta d'animals no podem dir que tenen un estatus normalitzat.

Quina espècie està en situació més difícil de conservació?

L'ovella eivissenca, en queden molt pocs animals. El cavall mallorquí, només en tenim uns 200 exemplars i hem de pensar que la cria de cavalls és molt lenta i amb una malaltia podríem tornar a quedar amb pocs exemplars.

Amb això dels cavalls molta gent no els aprecia als mallorquins i ara ja han començat a vendre cavalls a França, a Anglaterra, ja han vingut alemanys a veure'ls i el problema serà que quan els mallorquins ens adonarem del que tenim ja no els podrem comprar. Actualment ja s'han venut cavalls mallorquins a fora per més d'un milió

i mig de pessetes. Ens passarà ben igual que amb les finques.

Després dels animals, ens podries explicar com es troba el tema dels vegetals i fruites mallorquines?

Està molt més malament que els animals, i partim d'una qualitat superior. Jo calcul que entre fruites i verdures hi ha més de 800 varietats diferents i la seva conservació serà molt difícil ja que això no crida l'atenció com els animals i ja hi ha races irrecuperables com les mongetes.

Perquè creus que han desaparegut aquestes varietats si són molt millors que les híbrides que sembren actualment?

Perquè els conceptes de qualitat han canviat, abans la gent volia una fruita que tengués presència però a més que tengués aroma, bon gust i servís per cuinar i ara la gent vol les coses grosses, lluentes i no els importa gens el gust ni l'aroma.

Però la culpa és nostra perquè si a un restaurant quan ens duen bessons d'ametlla de Califòrnia que tots són iguals i no tenen gust de res els rebutgèssim i exigíssim bessons mallorquins, això canviaria, ens pujaria el preu de l'ametlla i a més passariem gust de menjar bessons. Amb la resta de fruites i verdures passa el mateix, preferim coses que ens atreguin per la vista que no pel paladar.

Segurament molts estareu d'acord amb aquestes reflexions que ens ha fet en Llorenç, però hem d'intentar que no es quedi amb una opinió, hem de canviar el xip i a l'hora de sembrar un arbre, una verdura, o tenir un animalet que sia dels nostres, que estan més arrelats al medi, són més forts i més gustosos.

Amb en Llorenç s'hi podria parlar hores i hores d'aquests temes, amb la seva expressió es veu que això l'apassiona, que en gaudeix, i ens contagia el seu entusiasme, esperem que el vostre també s'hagi despert i entre tots ajudem a recuperar aquest patrimoni que poc a poc ens fuig. Si no ho feim nosaltres, no ho farà ningú.

Antoni Fiol, Antoni Mestre i Miquel Morey

BAR RESTAURANT

"SES TARRAGONES"

Pa amb oli
i
Carn torrada

Carret. Petra - Sta. Margalida Km. 6'600 - Tel.: 971 52 53 16

BULLIT DE NOTÍCIES

CERTAMEN DE POESIA

Hem rebut de l'Ajuntament de Santanyí les bases del XVI Premi Bernat Vidal i Tomàs de poesia. Aquest certamen poètic que duu el nom de l'il·lustre escriptor santanyiner, és obert a tothom i si hi voleu prendre part, la data d'admissió dels originals s'acaba el proper 12 de març. L'extensió del recull poètic ha d'anar als voltants dels 300 versos i la temàtica és lliure. El guanyador, que es farà públic el proper 27 d'abril, rebrà 375.000 pessetes i veurà publicat el treball dins de la col·lecció de poesia "Balanguera" de l'Ed. Moll. Cal destacar que un dels membres del jurat és el catedràtic de la UIB, el marier Joan Mas i Vives.

EXPOSICIÓ SEGELLS PLURALS

Una exposició sobre segells plurals que compta amb el suport de la Conselleria d'Educació i Cultura del Govern de les Illes Balears recorre les Illes Balears, per mostrar com una cosa tan identificativa d'un país com és el segell que posam a les cartes pot ser un símbol més que evident de la realitat lingüística del territori. Així, els ciutadans de l'estat que tenim com a llengua pròpia una llengua diferent a la castellana ens veiem obligats a enviar cartes i altres missatges emprant uns segells escrits únicament en castellà. Amb aquesta exposició es mostra com estats amb més d'una llengua respecten la diversitat lingüística dels seus ciutadans emetent segells plurilingües. Aquesta exposició que ja ha passat per Formentera i Eivissa és aquests dies a Mallorca. Primer ha passat pel Parlament, a Palma, i més endavant s'exposarà als ajuntaments d'Inca i Manacor.

TANCA EL FORN DE CAN TERÈS

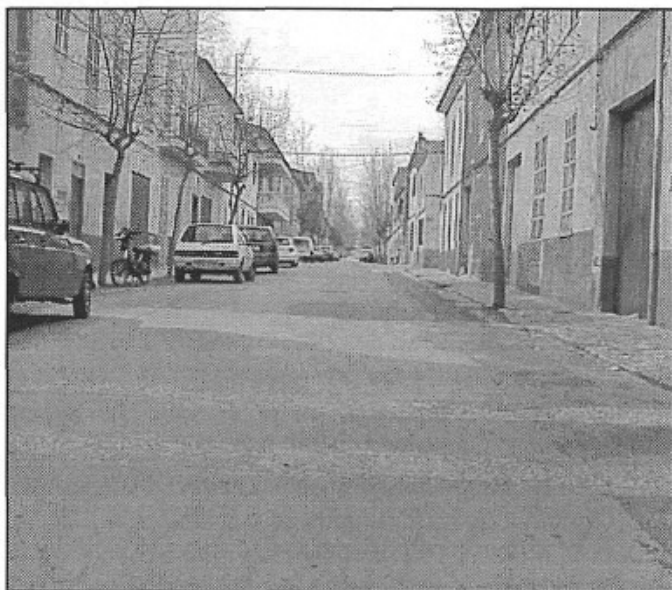
El forn de Can Terès, al carrer Antoni Monjo, sembla que ha tancat les portes definitivament. En Guillem i na Margalida deixen el negoci i sembla que no tornaran

obrir. No sabem els anys que fa que era obert, però els pares d'en Guillem ja el regentaven. Els desitjам molta sort i que sigui per a bé.

VIATGE A LA NEU DELS IES DE SANTA MARGALIDA I SINEU

Els dos centres educatius que recullen bona part dels alumnes de secundària del nostre poble, han organitzat sengles viatges a la neu. Tots dos centres han anat a Andorra. Els de Sineu es varen acollir al viatge a la neu organitzat pel Consell de Mallorca, mentre que els de Santa Margalida hi anaren pel seu compte. Els al·lots i al·lotes que hi anaren ens han explicat que s'ho passaren molt bé, excepte en el viatge de tornada, ja que feia molta mala mar i el vaixell es va moure molt.

ELS OBSTACLES DEL CARRER NOU, REBAIXATS

Quan fa uns mesos es varen instal·lar uns obstacles en forma de muntanyetes per reduir la velocitat de determinats motoristes i automobilistes que circulaven pel carrer nou a velocitat excessiva, la mesura va ser objecte de controvèrsia. Uns la defensaven perquè així podrien estar més tranquils i altres no els semblava bé, perquè els cotxes i mots es veien obligats a anar més lents per protegir els amortidors. La conseqüència de tot això fou que els mateixos d'abans ara passaven pel carrer de Ses Venes per evitar els sotracs i el problema s'havia traslladat de lloc. Ara la realitat ha fet tornar enrere la mesura presa, però el problema persisteix. La precarietat econòmica dels ajuntaments petits com el nostre que no permet tenir policia municipal les vint-i-quatre hores del dia fa que la vigilància i el control sobre els conductors irresponsables, que seria el remei ideal per acabar amb el problema, no sigui possible.

BULLIT DE NOTÍCIES

NA CATALINA SUREDA COLOMBRAM, PREMI FI DE GRAU DE VIOLÍ

La jove mariera Catalina Sureda Colombram, ha aconseguit un meritori primer premi al concurs de fi de grau 1999-2000 en l'especialitat de violí. La jove que fa els seus estudis al Conservatori de Palma ha demostrat una vegada més les seves qualitats com a intèrpret d'aquest virtuós instrument. Enhorabona.

ASSEMBLEA GENERAL DE L'ASSOCIACIÓ DE PREMSA FORANA

El passat dia 15 de febrer tingué lloc a Sant Joan l'Assemblea General Anual de l'Associació de Premsa Forana de Mallorca de la qual n'és

vicepresident el membre de la nostra revista Magí Ferriol. Allà es feu un resum del que ha estat l'any 2000 per a l'Associació així com dels projectes de futur entre els quals cal destacar la contractació d'una persona per treballar a la seu de Sant Joan i la de donar un impuls a la comunicació entre els associats a través de la xarxa Internet. L'acte, al qual hi assistiren unes 30 revistes, de les 48 associades, acabà amb una torrada.

UN DIA DE RUA PASSA PER AIGUA

El passat 24 de febrer, a pesar que a moments l'aigua queia ben de valent, foren molts els mariers i marieres que es passejaren pel poble, anant de bar en bar amb les seves disfresses.

Els millors foren obsequiats amb premis diversos donats pels propietaris dels bars.

JERONI BERGAS COAUTOR DEL LLIBRE "1900-2000. CENT ANYS D'ESPORT A MALLORCA. UN SEGLE DE LLEGENDA."

En el Teatre Principal de Palma es presentà, el passat 3 de febrer el llibre "1900-2000. Cent anys d'Esport a Mallorca. Un segle de llegenda". Aquest llibre editat gràcies al Consell de Mallorca recull cent anys de vida de l'esport mallorquí. Cada esport és analitzat per un especialista. Cal destacar que l'encarregat de fer la història dels escacs és el nostre amic i col·laborador, el marier Jeroni Bergas. Des de les pàgines de Fent Carrerany felicitem l'escaquista marier autor d'unes delicioses cròniques sobre l'esport dels escacs.

DEMOGRAFIA

ENS HAN DEIXAT:

Martí Castelló Amengual morí el passat dia 15 de febrer a l'edat de 81 anys. Viví al carrer Villalonga, número 50.

Paula Gelabert Roig morí el passat dia 24 de febrer a l'edat de 82 anys. Viví al carrer Sol, número 2.

Que descansin en pau.

JA L'HAN FETA:

En Mateu Martí Bauzà i na Juana Ana Castelló Castelló es casaren a l'església parroquial de Maria de la Salut dia 3 de febrer.

Que el vostre amor no acabi mai.

TELÈFONS D'INTERÈS:

AJUNTAMENT	971525002 (FAX)	971525194
BIBLIOTECA		971525688
UNITAT SANITÀRIA (cita prèvia)		971525594
APOTECARIA		971525020
ESCOLA DE DALT (telèfon i fax)		971525083
ESCOLA DE BAIX		971525252
LOCAL TERCERA EDAT		971525564
PARRÒQUIA		971525033
GESA INCA: AVARIES		971880077
BOMBERS		085
HOSPITAL MANACOR Informació		971847000
Urgències		971847060
Cita Prèvia		971847100
AMBULATORI D'INCA		971502850
URGÈNCIES A TOTA L'ILLA		061
SON DURETA (Centraleta)		971175000
AMBULÀNCIES S.S. (Inca)		971502850
AMBULÀNCIES		971200362
RECAPTACIÓ TRIBUTS CAIB (Inca)		971505901
ADMINISTRACIÓ D'HISENDA (Inca)		971505150

HORARIS:

AJUNTAMENT:

de 8'30 a 15 hores.

APOTECARIA:

Matí: 9 a 13 hores.

Horabaixa: 16'30 a 20'30 hores.

UNITAT SANITÀRIA:

de 9 a 15 hores.

BIBLIOTECA:

Dilluns i dimecres: de 16 a 18 hores.

Dimarts, dijous i divendres: de 16 a 19 hores.

LÍNIA MARIA-PALMA:

Sortides Maria: 8 i 15 hores. (15 h. Dissabtes no, Festius sf)

Sortides Palma: 13 (dissabtes, 14 h) i 19 hores. (Festius, 19, 15 hores)

LÍNIA INCA-MANACOR:

Cap a Manacor: 12'30 i 19'55 hores.

Cap a Inca: 9'40 i 18'50 hores

LÍNIA MARIA-HOSPITAL-MANACOR:

(De dilluns a divendres)

Sortides Maria: 7'55, 10'30 i 14'45 hores

Sortides Manacor: 11'05, 13'35 i 18 hores

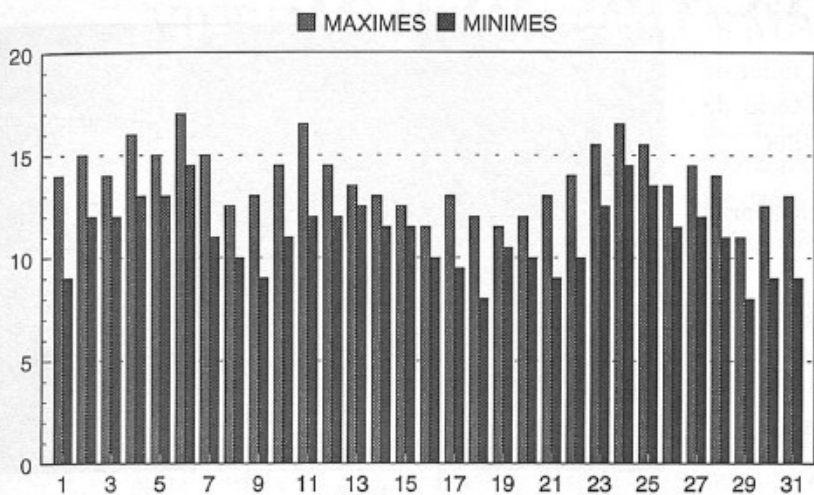
PUNT D'ATENCIÓ CONTINUADA DE SINEU: Carrer Ponent, número 3.

- Per demanar hora al servei de Pediatria heu de cridar de 8 a 14 hores al855043

- Per urgències, a partir de les 15 hores heu de cridar al520292

- Preparació pel part, postpart, control de gestació i informació sobre anticonceptius heu de cridar al236624

El temps

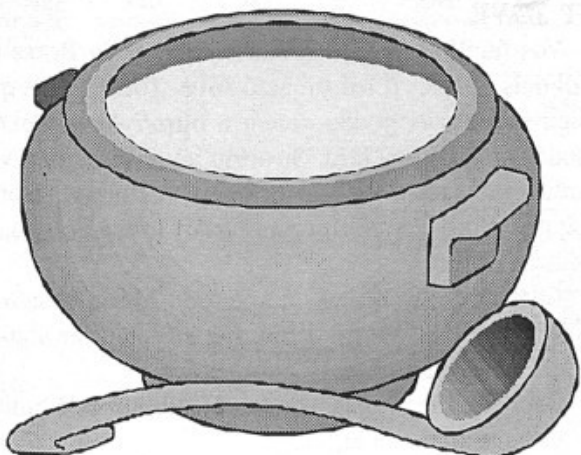
PLUVIOMETRIA	Temperatura Màxima
Dia .7 4l.	17° C (Dia 6)
Dia 15 3,5l.	Temperatura Mínima
Dia 16 5,5l.	8 °C (Dia 18)
Dia 19 12l.	Temperatura Mitjana
Dia 26 2l.	12,4 °C
Dia 29 5l.	Mitjana Màximes
	13,8 °C
TOTAL: 32LITRES	Mitjana Mínimes
	11 °C

RACÓ DE CUINA

DUES RECEPTES DE COREMA. TRANSCRIPCIÓ LITERAL DEL "RECEPTARI DE CUINA DEL SEGLE XVIII"

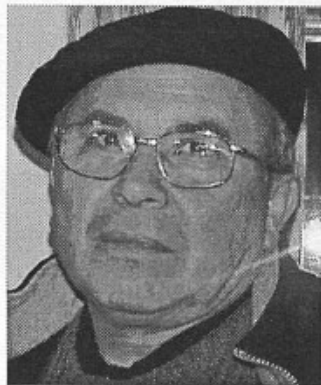
ARRÒS DE BACALLÀ

Tayaràs un busí de bacallà y el posaràs demunt ses esgrelles y el couràs a ses brases; quant tendrà coló dorat, l'emboliqueràs y ey estirà un rato; después l'esmenuseràs y, esmenusat, les pasaràs un parey d'aigos fredes; después posaràs aquest bacallà dins una graxonera y el sofraxiràs; después ey posaràs sufrít y sofragirà un poc més; después ey tiraràs s'arròs y tot junt eu acabaràs de sofragí y, sofragít, ey posaràs s'aigo calenta que nesesit y, quant sigue cuit, a la mesa.

ARENGADAS

La nit antes posaràs las arengadas en remuí ab aygua fresca y lo endemà los llevaràs es cap y moca; ab los dits las fregaràs y las caurà mol/ta de escata, las enfarinoaràs molt ab farina bona, las fregiràs y después las posaràs dins un plat; al oli que ha quedat la pella hey posaràs un poch de vinagre y altre tant de mel y, fusa, lo abocaràs per demunt dites arengadas.

BON PROFIT.

Antoni Fiol Morey

"la Caixa"
OFICINA DE MARIA DE LA SALUT

AJUNTAMENT DE MARIA DE LA SALUT

BIBLIOTECA MUNICIPAL

El passat dia 15 de febrer es realitzà un taller de màscares de Sant Antoni i aquí teniu una sèrie de fotografies per veure com eren i com fou l'activitat.

Foto 1: Tots els nins i nines es preparen per començar la màscara.

Foto 2: Ens mostren el que han anat fent, tots amb les mans enlairades.

Foto 3: N'hi ha que ja han acabat les màscares però no sabem qui són. Tu els coneixes?.

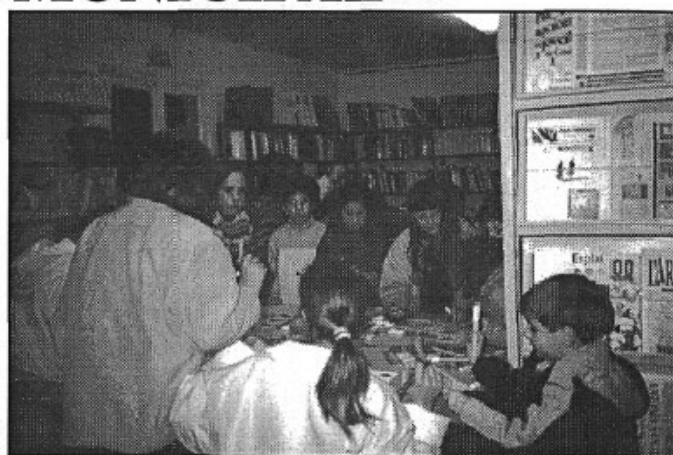

Foto 1

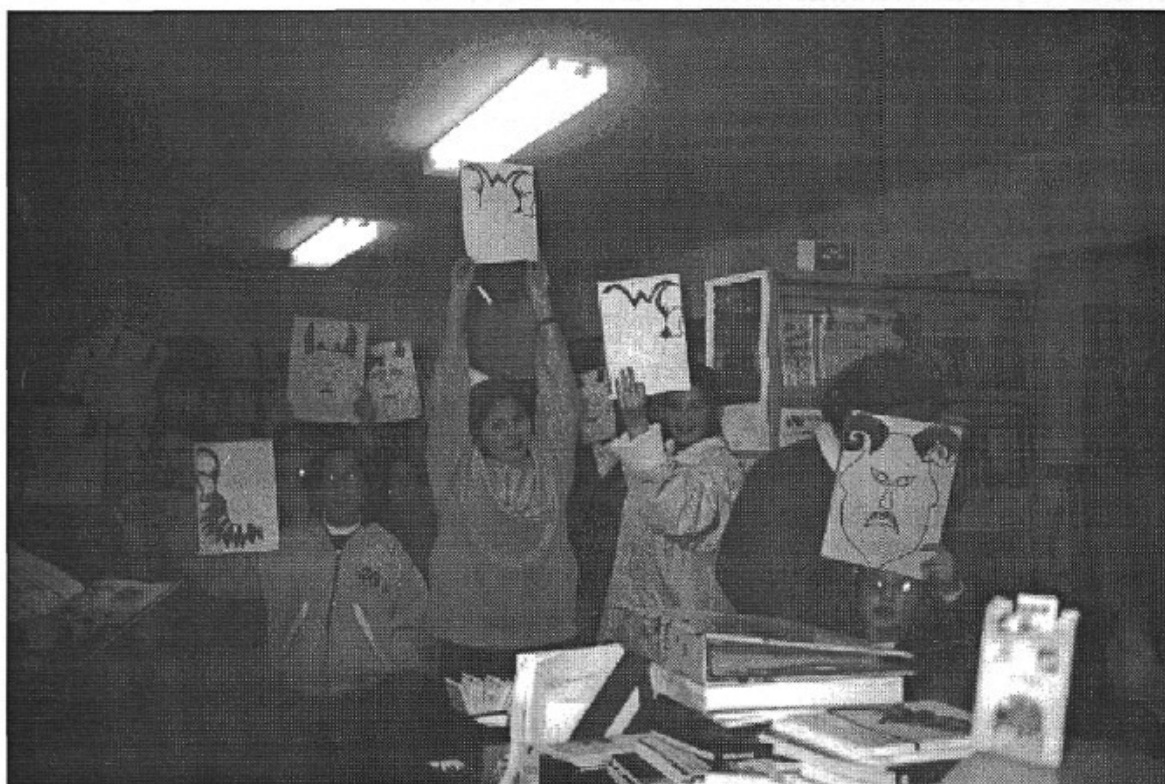

Foto 2

Foto 3

PUNT JOVE

Vos facilitam l'adreça electrònica de la Borsa de Treball dels Serveis d'Informació Jove. Tots aquells que estiguen interessats podeu cercar a <http://www.bitel.es/dir~nou/segonapagina.htm>. Si obriu aquesta pàgina vos trobareu amb molta més informació a l'abast (Borsa d'habitatge, Pla d'Estudis, programa Art Jove i Europa,...) Prova-ho!

El Punt Jove de l'Ajuntament de Maria posa a la vostra disposició el servei d'Internet si voleu fer alguna consulta.

Recorda que els pots trobar a la Biblioteca Municipal, al carrer Sant Miquel, 11.

L'encarregada de la Biblioteca, Francesca Mas.

RECOLLIDA SELECTIVA A MALLORCA

VIDRE I PAPER-CARTRÓ A MARIA DE LA SALUT

El Consell Insular de Mallorca i més concretament el departament de Medi Ambient i Natura ens ha fet arribar les estadístiques de recollida selectiva de vidre i paper-cartró a tota l'illa i en concret també les que corresponen al nostre poble.

Per qüestions burocràtiques les dades del mes de desembre no són exactes, degut a què els recollidors tanquen l'any el dia 15 de desembre i per tant aquest mes les dades de recollida són menors, cosa que es compensa dins el mes de gener de l'any 2001.

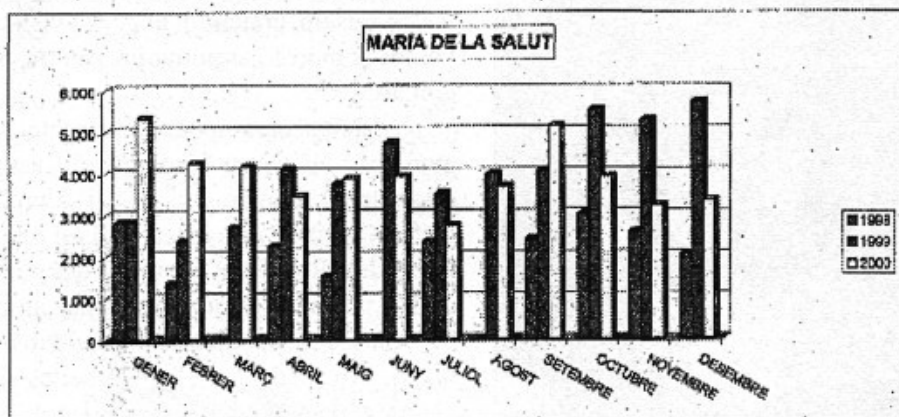

RECOLLIDA SELECTIVA A MALLORCA (exc. Palma)

dades en quilograms

VIDRE

	GENER	FEBRER	MARÇ	ABRIL	MAIG	JUNY	JULIOL	AGOST	SETEMBRE	OCTUBRE	NOVEMBRE	DESEMBRE	ACUMULAT fins desembre
1998	2.825	1.963	0	2.250	1.520	0	2.365	0	2.400	3.020	2.580	2.043	20.346
1999	2.844	2.378	2.708	4.114	3.748	4.722	3.502	3.974	4.050	5.520	5.357	5.892	48.517
2000	5.325	4.250	4.172	3.448	3.865	3.934	2.725	3.689	5.125	3.900	3.214	3.342	48.880
DIF 99-00	87,3%	78,9%	54,1%	-16,2%	3,1%	-16,7%	-22,2%	-7,2%	26,5%	-28,3%	-39,0%	-41,3%	-3,1%

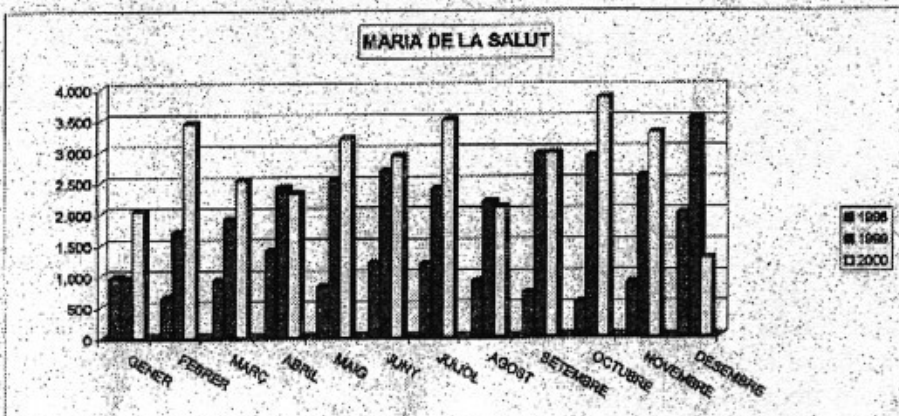

RECOLLIDA SELECTIVA A MALLORCA (exc. Palma)

dades en quilograms

PAPER-CARTÓ

	GENER	FEBRER	MARÇ	ABRIL	MAIG	JUNY	JULIOL	AGOST	SETEMBRE	OCTUBRE	NOVEMBRE	DESEMBRE	ACUMULAT fins desembre
1998	669	648	924	1.389	824	1.204	1.177	897	709	558	874	1.992	12.181
1999	944	1.699	1.902	2.414	2.524	2.970	2.351	2.187	2.841	2.901	2.530	3.505	25.828
2000	2.029	3.438	2.528	2.319	3.189	2.820	3.483	2.078	2.951	3.840	8.231	1.248	33.302
DIF 99-00	114,9%	102,2%	32,9%	-3,8%	25,3%	5,4%	48,3%	-4,1%	0,3%	32,4%	27,2%	-64,4%	18,3%

VIATGE DE L'ESCOLA A BARCELONA, NÚRIA I CATALUNYA NORD

Una vegada més ha tingut lloc el viatge que cada dos anys programa l'escola per terres de la península, amb l'organització de Viatges Martel.

Malgrat l'expectació creada després de l'experiència de fa dos anys en el qual les places no bastaren, aquesta vegada n'hi hagué de sobra. Però els viatgers, llevat d'algun cas excepcional, tornaren molt satisfets i amb moltes coses per contar. El temps atmosfèric també acompanyà ja que fou excel·lent tots els dies així com també el xofer, en Lluís, de la Seu d'Urgell, del qual també guardarem un bon record.

Partirem el dilluns, dia 19 de febrer, ben dematinet, a les cinc i mitja de la matinada, per agafar un vol de la companyia Air Europa, amb la qual també tornarem. Cal remarcar que ambdós vols foren excel·lents. Molts dels viatgers feien el seu baptisme d'aire i n'obtingueren una experiència ben agradable.

Les alumnes de cinquè a Montjuïc i Barcelona al fons

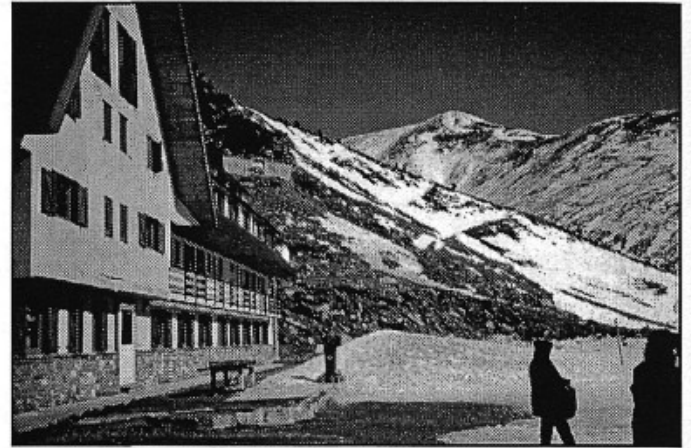
A Barcelona primer pujarem a Montjuïc per a veure la ciutat a vista d'ocell i després férem un passeig a peu visitant la Catedral, els carrers veïns, la plaça de Sant Jaume i les Rambles. Férem una volta pel mercat de la Boqueria on vàrem tastar productes en venda i gaudir de l'esclat de colors dels diferents llocs.

Després de dinar visitarem el Camp Nou i el Museu del Barça. Però el que més il·lusió feia era patinar a la pista de gel. Un bon grapat del grup així ho férem i un altre grapat del grapat també pegà algun esclat de més o menys importància.

Ja de tard ens desplaçarem a Calella on ens allotjarem a l'hotel Vila, hotel de parets de paper de fumar i ascensor delicat.

El dimarts, també ben prestat, partirem cap a Ribes de Fresser per, amb el tren cremallera, pujar als quasi 2000 metres de Núria. Allà teníem contractades dues hores de classes d'esquí (no per a tots) i la veritat alguns les aprofitaren molt bé i acabaren esquiant amb cert estil. Les caigudes també foren freqüents. A conseqüència

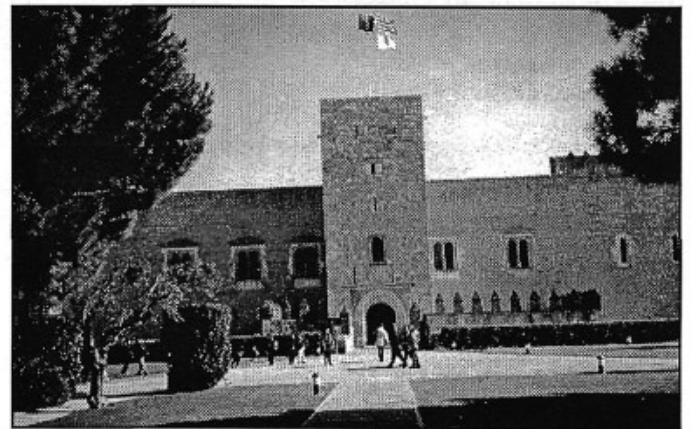
d'algunes d'elles haguérem de visitar la infermeria.

Alberg de l'Àliga, al qual s'hi puja amb telecabinades de Núria

De retorn a Calella, ens aturarem al poble medieval de Besalú, creuarem el pont i visitarem el poble. Allà vàrem comprar carquinyolis, ratafia, xocolata i vi de la comarca.

El dimecres creuarem la frontera amb França, sense aturades i visitarem Perpinyà: el Castillet, la Llonja (ara establiment de menjar ràpid), l'Ajuntament, la Catedral de Sant Joan on està enterrat el rei Sanç de Mallorca, i el Palau dels Reis de Mallorca. Aquí poguérem adonar-nos de les similituds arquitectòniques amb altres edificis de Mallorca, com el palau de l'Almudaina i la Llonja. Des de dalt de la torre del castell, unes belles vistes sobre la ciutat i sobre el Canigó, que ho domina tot.

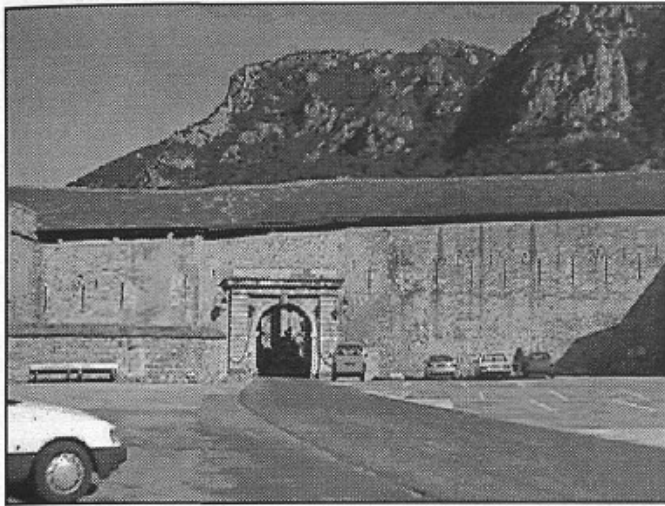

Castell dels Reis de Mallorca, a Perpinyà

De tornada; aturada a Figueres per dinar, i visita tranquil·la al poble de Cadaqués, per a parlar amb la gent i comprovar que també conserven els articles "es" i "sa" com nosaltres.

El dijous tornarem creuar la frontera per aquesta vegada arribar just als peus del Canigó. Visitarem el poblet, completament emmurallat, de Vilafranca de Conflent, on

comprarem diferents objectes ja que acceptaren les pessetes com a paga. El riu Têt, que també passa per Perpinyà i el Cady l'envolten. El Fort Liberia el domina des de dalt de la muntanya.

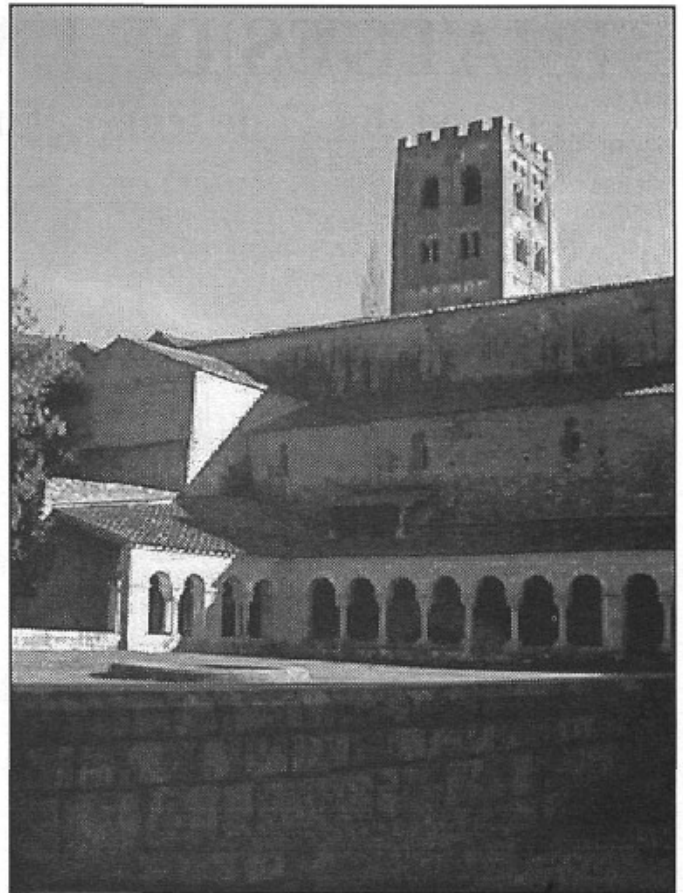
Porta d'Espanya, a Vilafranca de Conflent

Després de dinar de pa Bimbo amb coses, deixarem Vilafranca de Conflent i anarem a visitar el monestir de Sant Miquel de Cuixà, monestir que no us descriurem perquè l'heu de visitar. Allà un excel·lent guia ens atengué en català i amb el seu apassionament ens féu estimar aquell lloc. Els envoltants són excel·lents i per les voreres del camí baixen les aigües cristal·lines del Canigó. Aquí Jacint Verdaguer escrigué el poema èpic del mateix nom.

El divendres tornarem a Barcelona. El matí el passarem per dins el parc Güell, dissenyat per l'arquitecte Antoni Gaudí, autor també de la Sagrada Família i les cases Batlló i Milà, al passeig de Gràcia. L'horabaixa visitarem el Museu de la Ciència.

Això és un resum del viatge. Si parlau amb els qui hi anaren vos contaran moltes més coses, com renous, conyac cremats, aspirines o acudits. Ara ja començarem a pensar amb el que ha estat positiu i el que ha estat negatiu i com ho podem millorar la propera vegada, d'aquí a dos anys si Déu ho vol.

Magí Ferriol

Monestir de Sant Miquel de Cuixà

Tot el grup dins el Parc Güell a Barcelona

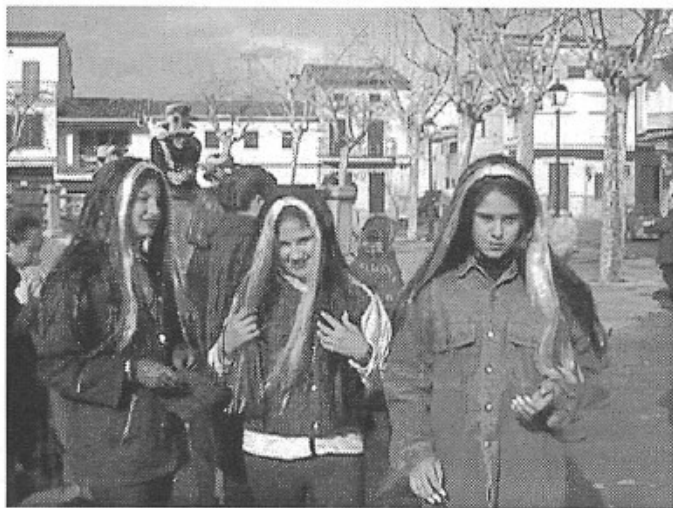

IMATGES DE LA RUA ESCOLAR

El passat dia 27 de febrer, darrer dia de Carnaval, tingué lloc a

la plaça des Pou de Maria la ja tradicional Rueta escolar. Amb un

temps amenaçador i amb la col·laboració de tots, vencérem al fred i

omplírem la plaça de música i color. Com altres anys l'ajuntament hi

posà la música i l'Ampa la teca i les begudes. Ara a fer bonda que ha

arribat la quaresma. Aquí en teniu unes imatges.

**EN BIEL MAS OLIVER PRIMER
AL CAMPIONAT DE BALEARS
DE MOTOCICLISME ALEVIA LA
CATEGORIA DE 65 CC**

El jove marier Biel Mas Oliver, de 9 anys d'edat i que corre amb l'escuderia Cop de Gas de Maria ha començat a participar a les proves del Campionat de Balears de motociclisme a la categoria de 65 cc.

La temporada consta de les següents set proves:

- 18 de febrer-----Casa Blanca
- 1 d'abril-----Circuit de Felanitx
- 29 d'abril-----Circuit Fora Vila (Muro)
- 10 de juny-----Circuit Fora Vila
- 24 de juny-----Circuit es Pou (Muro)
- 26 d'agost-----Circuit de Felanitx
- 20 de setembre—Circuit de Sant Joan

Tal i com deim al titular de la notícia, a la primera prova celebrada a la Casa Blanca, en Biel aconseguí la primera posició, cosa que el situa al capdavant de la classificació provisional. Hem de recordar que l'any passat ja es classificà en tercer lloc al final del campionat. Esperem que segueixin els èxits d'aquest jove pilot, dels quals us tendrem puntualment informats.

CARRERANY ESPORTIU

BENJAMINS FUTBOL 7

L'equip dels benjamins segueixen amb la seva bona ratxa i ocupen el quart lloc de la classificació darrera el Manacor, Cala Millor i Artà. Els resultats que han obtingut durant aquest darrer mes han estat els següents:

Escolar - Marier	0-8
Marier - Vilafranca	5-1
Cardassar - Marier	5-5

Ara just queden tres partits per acabar la lliga. Són els següents:

- 10 de març Marier - Petra
- 17 de març Manacor - Marier
- 24 de març Marier - Porto Cristo.

PARTIT JUGADORS CONTRA PARES I MARES

El passat dia 10 de març i aprofitant un descans a la lliga s'organitzà un partit entre un equip de pares i mares contra els jugadors benjamins i els seus entrenadors. No crec que ningú sàpiga el resultat però el partit fou ben divertit i entretingut. Si haguéssim d'endevinar un resultat podríem dir que fou d'empat a molts de gols i rialles. La cosa acabà peus baix taula, menjant porcella rostida i pollastre.

Ens han dit que s'està cercant data per decidir el desempat.

Pares, mares i nins abans de començar el partit.

Un moment del partit entre progenitors i fills.

Com sempre s'ha d'acabar amb els peus davall taula...

...en aquest partit segons ens han dit guanyaren els pares per golejada.

LA LLEGENDA D'UN SEGLE

Traspasat l'equador del Campionat de Mallorca per equips, el primer equip del Club d'Escacs Maria es troba situat a la zona mitjana de la taula classificatòria, va acabar la primera volta en una perillosa antepenúltima posició (baixen dos) del Grup A de la Primera Categoria. Alarmant baixa forma de Jeroni Bergas i Gaspar Mas, número 1 i 3 respectivament, els resultats no són acordes a la seva contrastada categoria: Jeroni 2'5/9 (+1-5=3) i Gaspar 2/7 (+1-4=2). Xisco Mestre es mostra inexpugnable defensant el segon tauler, 4'5/7 (+2-0=5). Bona actuació de Monserrate Munar en el quart tauler, aconseguint el 50% de la puntuació: 3'5/7 (+3-3=1). Un inspirat Antoni Ballester s'ha convertit en un dels pilars de l'equip en aquesta temporada, alternant el quart i cinquè tauler i fins i tot el tercer, 6/8 (+5-1=2). També ha estat bo el concurs de Miquel Mascaró amb un 60% en el quart i cinquè tauler, 3/5 (+3-2=0). Pere Antoni Buñola també ha aportat el seu gra d'arena, entaulant l'única partida que ha disputat. Classificació rere la novena ronda:

1.	ANDRATX	8
2.	COSTA de CALVIÀ	6
3.	SON DAMETO "A"	6
4.	PORRERES	4'5
5.	Club d'Escacs Maria	4
6.	ES FORTÍ	3'5
7.	ALCÚDIA "B"	3'5
8.	U.I.B. - SON OLIVA "C"	0'5

Comarcal des Pla

Mallorca Escolar. Guillem Payeras va quedar campió de la Comarca des Pla, Fase Prèvia del Campionat Insular, es va imposar amb més dificultats de les previstes a l'inici. Sols set jugadors, cinc representants locals i els germans Català, d'Algaida. Classificació final: 1 Guillem Payeras Ribot. 2 Jaume Català Morro. 3 Miquel A. Bergas Amengual. 4 Antònia Mª Català Morro. 5. Joan Miquel Ferriol Galmés. 6. Pere Ferriol Portells. 7. Miquel Mas Martorell.

Després de disputades dues rondes de la Fase Insular els nostres quatre representants han aconseguit puntuar: Guillem Payeras amb dos punts i Joan Miquel Ferriol i Jaume i Miquel Àngel Bergas Amengual amb un punt.

L'equip B en plena acció

L'Equip B o la forja de nous campions. Malgrat haver perdut els tres matxs disputats, dos per la mínima (1'5-2'5 i 2-2), l'equip filial ens causa goig. En el darrer encontre la mitjana d'edat era de 12'5 anys. El futur és seu i l'esperança nostra. Per moments ens fan recobrar la il·lusió als veterans, il·lusió tan malferida en els darrers temps. No es desmoralitzen per res i la il·lusió i ganes de jugar van en augment, així com la seva progressió. A l'infantesa del segle XXI, tira a tira, s'enllesteix el relleu generacional. Un relleu força esperançador.

Belén Pérez – Joan M. Ferriol Galmés: 1. d4, g6 2. c4, Cf6 3. Cc3, d6 4. Cf3, Ag7 5. e3, b6 6. Ae2, 0-0 7. 0-0, Af5 8. Ad2, Cc6 9. d5, Ce5 10. Ce5, de5 11. Af3, a6 12. Ca4, b5 13. cb5, ab5 14. Cc3, e4 15. Ae2, h5 16. Ab5, Tb8 17. a4, Ag4 18. Dc2, Tc8 19. a5, e6 20. Ca4, ed5 21. Ab4, Te8 22. Ae8, Ce8 23. a6, c6 24. Dc5, Ae2 25. Te1 (veure diagrama 1), Aa6! 26. Cb6, Tb8 27. Ta6, Cc7! 28. Taa1, Ce6! 29. Dc6, Tb6 30. Da4, Dg5 31. Tec1, h4 32. g3, Dg4 33. Da8, Cf8?? (aquesta jugada, realment, és perdedora, després de Rh7, la posició del negre és clarament superior) 34. Ac5?(Tc8!!), Tb2 35. Ta7, Df3! 36. Tf1, h3 37. Df8, Af8 38. Af8, Dg2 mat.

Josep Oliver – Jaume Porcel: 1. e4, e5 2. Cf3, Cc6 3. Ac4, Ab4 4. Cc3, Cd4 5. Ce5, d6 6. Cf7, Df6 7. Ch8, Ac5 8. Af7, Rd8 9. Ag8, Cb5 10. 0-0, Dg5 11. Cb5, Ah3 12. Cf7, Rd7 13. Cg5, Ag2 14. Rg2, Tg8 15. Dg4, Rd8 (veure diagrama 2) 16. Ce6, Rd7 17. Ce5, Rc6 18. Ca7, Rc5 19. Df5, Rb6 20. Cc8, Rc6 21. Ce7, Rb6 22. Cg8, g6 23. Dd5, c6 24. Dd6, g5 25. Te1, h5 26. Rf1, g4 27. De5, Ra7 28. Dh5, g3 29. fg3, c5 30. Te3, c4 31. Ta3, Rb8 32. Dd5, c3 33. Dd8 mat.

Diagrama 1

Diagrama 2

Fas fems o fas futur?

Com reduir els residus:

▼ **Limita l'ús de les bosses de plàstic dels comerços.** Ja hi ha molts de comerços que fan servir bosses de paper. També pots dur la teva senalla.

▼ **Tria els envasos retornables,** reciclables o aquells que puguis reutilitzar.

▼ És millor comprar productes en **envasos de vidre** que no de plàstic.

▼ **Utilitza productes recarregables o reutilitzables,** bateries, bolígrafs, encenedors...

▼ **És millor donar** el que ja no et serveix que llençar-ho als fems (roba, mobles, etc.). Hi ha moltes institucions a les quals pots telefonar i t'ho recullen a domicili.

▼ **Rebutja els productes amb embolcalls i embalatges innecessaris,** com són les safates de *porexpan*, els plàstics...

▼ **Segur que se t'ocorren** altres formes de reduir els residus, posa-les en marxa.

Fes-ho per tu mateix. Fes-ho pel teu futur.

tu tries

<http://residus.caib.es>

PAPER
I CARTRÓ

VIDRE

**Consell de
Mallorca**

**GOVERN
DE LES ILLES BALEARS**
Conselleria de Medi Ambient

Quatre illes,
un país
cap frontera